

25. marts 2025

Dankortet er kritisk infrastruktur, der skal fremtidssikres

I øjeblikket pågår der forhandlinger på betalingsområdet, som kan afgøre Dankortets fremtid. Hvis der ikke findes politiske løsninger på de udfordringer, Dankortet står overfor, er der en overvejende risiko for at miste vigtig dansk betalingsinfrastruktur.

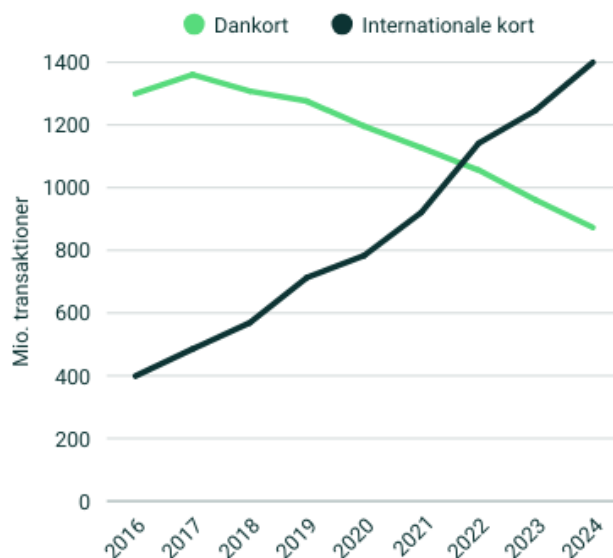
Dankortet har siden dets etablering i 1983 bidraget til at øge konkurrencen og mindske afhængigheden af de store amerikanske kortudbydere, Visa og Mastercard, der ellers sidder på resten af det danske betalingsmarked. Dankortet spiller desuden en vigtig rolle i forhold til kriseberedskab, da kortet fungerer offline. Dette sikrer, at betalinger kan gennemføres, selv hvis digitale systemer skulle opleve midlertidige udfald.

Budgetrammen for Dankortet, der er fastsat i dansk lovgivning, sikrer lave omkostninger for butikkerne, men har også hæmmet mulighederne for at udvikle kortet med vigtige funktioner.

Dankortet mister markedsandel til de amerikanske giganter

I mange år har Dankortet været danskernes suverænt mest anvendte digitale betalingsmiddel, men med forbrugernes stigende brug af Apple Pay, hvor kun meget få banker giver mulighed for at bruge Dankort, er transaktioner med Dankort dykket kraftigt de seneste år til fordel for Visa og Mastercard, jf. nedenstående figur 1. Vi forventer, at dykket fortsætter de kommende år. Bankerne har et økonomisk incitament til at udstede internationale kort frem for Dankort, da de opnår højere gebyrindtægter fra disse kort. I de fleste tilfælde vil det dog være billigere for de erhvervsdrivende og dermed forbrugerne, hvis flere brugte Dankortet som betalingsmiddel. Derfor har Forbrugerrådet Tænk og Dansk Erhverv i årevis kæmpet side om side for at fremtidssikre Dankortet.

Figur 1 – Samlet antal transaktioner foretaget med betalingskort i Danmark (2016-2024)

Kilde: Nets og Danmarks Nationalbank. Figuren er genskabt ud fra figur 28 i analysen "Markedet for digitale detailbetalinger er under forandring" fra Danmarks Nationalbank.

For at bevare Dankortet som et konkurrencedygtigt alternativ og sikre dets fortsatte relevans har Forbrugerrådet Tænk derfor følgende forslag:

- Sikr hurtigere implementering af Dankort i Apple Pay.** Selvom bankerne åbner for Dankort i Apple Pay, kan det have lange udsigter, før forbrugernes Dankort bliver aktiveret, da dette skal ske manuelt. Derfor foreslår vi, at Dankort automatisk tilføjes til Apple Pay med mulighed for et aktivt fravalg.

2. **Dankortets budgetramme skal udvides** for at sikre, at Dankortet fortsat udvikles og kan konkurrere med internationale betalingsløsninger. Vi foreslår konkret, at der indtænkes udviklingsomkostninger i budgetrammen, så Dankortet kan udvikles med vigtige funktioner, f.eks. saldokontrol.
3. **Bankernes økonomiske incitament til at udstede Dankortet skal øges.** Vi foreslår, at der udarbejdes lovgivning der sikrer, at interbankgebyret på internationale betalingskort ikke kan overstige interbankgebyret for Dankort.

Forbrugersikkerheden skal styrkes for straksbetalinger

En stigende del af fremtidens betalinger kan komme til at basere sig på straksoverførsler via konto-til-konto overførsler i stedet for de traditionelle kortbetalinger. EU undersøger bl.a. mulighederne for at indføre en digital euro, der med stor sandsynlighed kommer til at bygge på en sådan infrastruktur. Desuden er MobilePay på vej med en funktion, hvor forbrugerne kan foretage konto-til-konto overførsler.

Straksbetalinger gør det muligt for forbrugerne at overføre penge øjeblikkeligt mellem bankkonti, hvilket potentielt kan reducere behovet for kortbetalinger. Straksbetalinger har den fordel, at de kan mindske antallet af mellemlid i en transaktion, hvilket gør betalinger billigere og mere direkte mellem parterne. Konto-til-konto betalinger kan derfor blive en vigtig konkurrent til traditionelle betalingskort, hvis de kan implementeres med tilstrækkelig sikkerhed og brugervenlighed.

Risici ved straksbetalinger skal håndteres

Kortbetalinger giver i dag mulighed for såkaldt 'chargeback', hvor forbrugerne kan få deres penge tilbageført gennem banken, hvis en vare fx ikke kommer frem på grund af svindel eller fejl. Denne mulighed findes ikke i dag for konto-til-konto betalinger, der som hovedregel betragtes som endelige og irreversible.

For at styrke forbrugersikkerheden har Forbrugerrådet Tænk derfor følgende forslag:

1. **Indfør chargeback-muligheder** for konto-til-konto betalinger, så forbrugerne har en bedre mulighed for at få deres penge tilbage i tilfælde af svindel eller fejl.
2. **Indfør et system for bekræftelse af modtagerens kontooplysninger** (*confirmation of payee*), der sikrer, at betaleren bliver advaret, hvis kontonummeret ikke stemmer overens med den tilsigtede modtager. Forslaget vil formentlig kræve en lovændring.
3. **Mulighed for at spærre mistænkelige betalinger**, hvor pengeinstitutter kan fastfryse en betaling på modtagerens konto, hvis der er mistanke om svindel. Dette vil give forbrugerne en ekstra sikkerhed mod misbrug. Forslaget vil kræve en lovændring, da bankerne i dag ikke må forsinke eller fastfryse en autoriseret betaling.